

Staniław Rusinek
Politechnika Krakowska

SYMULACJA PRACY LINII POTOKOWYCH Z UWZGLĘDNIENIEM NIEKTÓRYCH ZAKŁÓCEN

Streszczenie. W opracowaniu przedstawiono model matematyczny i przyjętą metodykę symulacji linii potokowych asynchronicznych, jedno- przedmiotowych. Proponowany model uwzględnia losowy charakter zdarzeń występujących w systemie oraz niektóre zakłócenia wewnętrzne /braki, awarie/ i ograniczenia /pojemność magazynu międzyoperacyjnego/.

1. Wstęp.

Linie potokowe asynchroniczne są często stosowaną formą organizacji procesu produkcyjnego, szczególnie w produkcji wielkoseryjnej i masowej. Określone w warunkach zdeterminowanych parametry linii /ilość stanowisk, wydajność, cykl/ często odbiegają swoimi wartościami od parametrów uzyskiwanych w warunkach rzeczywistych. Spowodowane to jest losowym charakterem procesów zachodzących w linii oraz oddziaływaniem wielu zakłóceń zewnętrznych i wewnętrznych. W związku z tym określenie parametrów linii i jej ewentualna optymalizacja przy użyciu metod analitycznych jest bardzo trudna lub wręcz niemożliwa. Zadawalające efekty w tym zakresie daje zastosowanie symulacji cyfrowej [4,5].

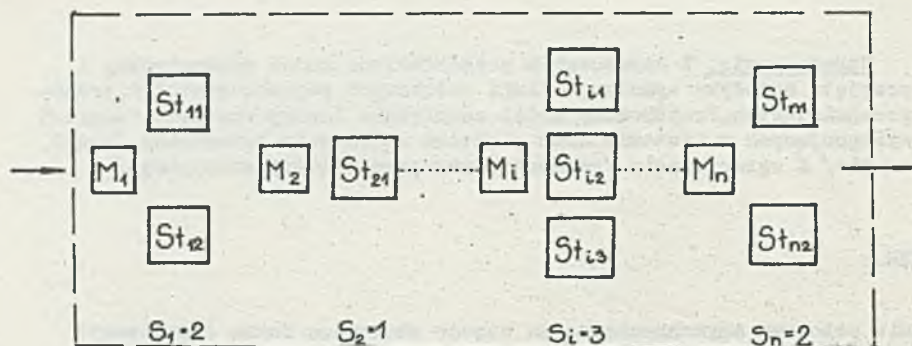
2. Cel badań i założenia do modelu.

Celem proponowanych badań symulacyjnych jest:

- a/ określenie cyklu produkcyjnego,
- b/ określenie wydajności linii,
- c/ analiza kształtowania się zapasów międzyoperacyjnych,
- d/ optymalizacja pracy linii /minimalizacja cyklu i zapasów międzyoperacyjnych, maksymalizacja wydajności/ realizowana przez analizę różnych wariantów struktury i dla różnych danych wejściowych.

Realizacja wymienionych wyżej celów dla linii potokowej jednoprzedsietowej w odniesieniu do warunków rzeczywistych przeprowadzona będzie przy użyciu

modelu matematycznego. Model ten opisuje następujący system: w linii wykonywane są "n" różnych operacji, przy czym każdą z operacji wykonywać może jedno lub więcej stanowisk. Ilość stanowisk wykonujących i-tą operację $/i=1,2,\dots,n/$ tworzy zbiór $S/i/$. Opisaną sytuację ilustruje rys.1. [2].

Rys.1. Ogólna struktura linii.

Stanowiska wykonujące i-tą operację oznaczone są za pomocą indeksu $j=1,2,\dots,S/i/$. Przed każdym zespołem stanowisk wykonujących określoną operację znajduje się magazyn międzyoperacyjny $/M_i/$. Magazyny te, z wyjątkiem pierwszego, posiadają określoną pojemność, przekroczenie której powoduje wyłączenie z pracy stanowisk wykonujących pierwszą operację. Wyłączenie to następuje z pewnym opóźnieniem czasowym w stosunku do terminu przekroczenia pojemności magazynu. Detale dostarczane są do linii w odstępach czasowych wg przyjętego rozkładu prawdopodobieństwa i zajmują miejsce na stanowisku /jeżeli jest ono wolne/ lub w magazynie. Po zakończeniu kolejnej operacji detal przekazywany jest do następnego magazynu /lub stanowiska/ i natychmiast pobierany jest następny detal z poprzedniego magazynu. Stanowisko może ulec awarii i wtedy wyłączone jest z pracy na określony przedział czasu. W wyniku niewłaściwie wykonanej operacji detal może być wybrakowany, a wtedy opuszcza system /nie jest przekazywany na następne stanowisko/. Pomija się czas transportu między stanowiskami a czas trwania operacji /jako zmienna losowa/ uwzględnia również czas przygotowawczo-zakończeniowy. W systemie rozróżnia się następujące zdarzenia: dostawa detalu /partii detali/ do linii, zakończenie dowolnej /z wyjątkiem ostatniej/ operacji, zakończenie ostatniej operacji, przekroczenie pojemności magazynu, awaria stanowiska, pojawienie się

braku.

3. Model matematyczny

Przyjęto następujące oznaczenia:

TP - termin rozpoczęcia symulacji,

TK - termin zakończenia symulacji,

T - czas bieżący symulacji,

TPK_i - termin dostawy detalu do i-tej operacji,

Y - odstępy czasowe między dostawami detali do linii /zmienna losowa/,

X_i - czas trwania i-tej operacji /zmienna losowa/,

KO_{ij} - zmienna zero-jedynkowa oznaczająca zajęcie j-ego stanowiska przez i-tą operację,

KO_{Li} - zawartość magazynu przed i-tą operacją,

KO_{LOi} - pojemność magazynu przed i-tą operacją,

KB - ilość detali wykonanych w linii,

TZO_{ij} - termin zakończenia i-tej operacji na j-tym stanowisku,

K_i - ilość zmian stanu przy i-tej operacji,

X_{IAi} - intensywność uszkodzeń stanowisk wykonujących i-tą operację,

TB - termin blokady linii /przekroczenie pojemności magazynu/,

NB - zmienna zero-jedynkowa określająca trwanie blokady,

M_{ij} - zmienna zero-jedynkowa określająca stan awarii j-ego stanowiska, przy i-tej operacji,

OP - opóźnienie informacyjne przy blokadzie linii /stała/,

TR_{ij} - termin remontu /usuwania awarii/,

RE_i - czas trwania remontu /zmienna losowa/,

RO - zmienna losowa z rozkładu równomiernego,

IBR - ilość braków,

A_i - parametr stały charakteryzujący ilość braków dla i-tej operacji,

TRP_{ij} - termin poprzedniej awarii j-ego stanowiska przy i-tej operacji,

Dla każdego rodzaju zdarzenia określona zostanie funkcja planująca i funkcja zmiany stanu [3]:

a/ dostawa detalu do linii:

funkcja planująca:

$$\begin{cases} T = TPK_1 \\ TPT = TPK_1 + Y \end{cases} \quad /t/$$

funkcja zmiany stanu:

$$\begin{cases} \bigwedge_{j \in S_1} [(K01j=1 \vee M1j=1 \vee NB=1) \Rightarrow (K01j=K01j+1)] \\ \bigvee_{j \in S_1} [(K01j=0 \wedge M1j=0 \wedge NB=0) \Rightarrow (K01j=1 \wedge TZ01j=T+X1)] \end{cases} \quad /2/$$

b/ zakończenie i-tej operacji /i=1,2,...,n-1/:

funkcja planująca:

$$\begin{cases} T = TZ01j \\ TZ01j = TPK(i+1) \end{cases} \quad /3/$$

funkcja zmiany stanu:

dla i-tej operacji -

$$\begin{cases} \bigvee_{j \in S_1} [(K01j > 0) \Rightarrow (K01j=K01j-1 \wedge TZ01j=T+X1)] \\ \bigvee_{j \in S_1} [(K01j=0) \Rightarrow (K01j=0 \wedge TZ01j=TK)] \end{cases} \quad /4/$$

dla i+1 operacji -

$$\begin{cases} \bigwedge_{j \in S_{i+1}} [(K0(i+1), j) = 1 \vee M(i+1), j) = 1) \Rightarrow (K0(i+1), j) = K0(i+1), j + 1)] \\ \bigvee_{j \in S_{i+1}} [(K0(i+1), j) = 0 \wedge M(i+1), j) = 0) \Rightarrow (K0(i+1), j) = 1 \wedge TZ0(i+1), j) = T+X(i+1)] \end{cases} \quad /5/$$

c/ zakończenie n-tej operacji:

funkcja planująca:

$$T = TZ0n \quad /6/$$

funkcja zmiany stanu:

$$\begin{cases} \bigvee_{j \in S_n} [(K0Ln > 0) \Rightarrow (K0Ln=K0Ln-1 \wedge TZ0nj=T+Xn)] \\ \bigvee_{j \in S_n} [(K0Ln=0) \Rightarrow (K0nj=0 \wedge TZ0nj=TK)] \\ KB = KB + 1 \end{cases} \quad /7/$$

d/ przekroczenie pojemności magazynu przed i-tą operacją:

funkcja planująca:

$$\begin{cases} T = TB \\ TB = TK \\ NB = 1 \\ TZ01j = TK \end{cases} \quad /8/$$

funkcja zmiany stanu:

$$\begin{cases} \bigvee_{i=1,2,\dots,n} (K0Li > K0Li) \Rightarrow (TB = T + CP) \\ \bigwedge_{i=1,2,\dots,n} (K0Li \leq K0Li) \Rightarrow (NB = 0) \end{cases} \quad /9/$$

e/ pojawienie się awarii w systemie:

przyjęto wykładnicze prawo niezawodności [1]:

$$P/t/i = 1 - e^{-\lambda t}$$

a wg oznaczeń z modelu:

$$P_i = 1 - \text{EXP}/XIAixt/ \quad /10/$$

gdzie: $t = T - TR_{ij}$

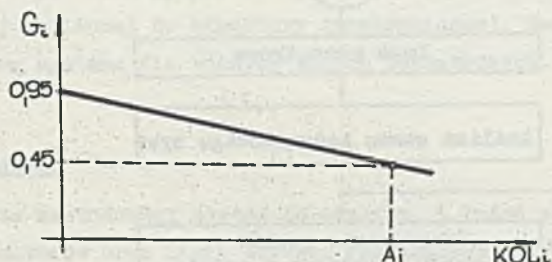
funkcja planująca dla awarii:

$$\begin{cases} T = TR_{ij} \\ TR_{ij} = TR_{ij} \\ TR_{ij} = TK \\ M_{ij} = 0 \end{cases} \quad /11/$$

funkcja zmiany stanu /określona przez odwrócenie dystrybuanty/:

$$\forall_{i \in I} [(RO < P_i) \Rightarrow (TR_{ij} = T + HE_1 \wedge M_{ij} = 1)] \quad /12/$$

f/ pojawienie się braku - przyjęto, że ilość i termin pojawienia się braku dla i-tej operacji są funkcją stopnia skomplikowania operacji i wielkości zapasu przed i-tą operacją /rys.2/.

Rys.2. Przyjęta zależność częstości pojawiania się braku od wielkości kolejki.

Zależność z rys.2. opisać można następującą formułą:

$$G_1 = - \frac{0,5}{K_1} KOL_i + 0,95 \quad /13/$$

Pojawienie się braku określi zależność:

$$(RO > G_1) \Rightarrow (IBR = IBR + 1) \quad /14/$$

Warunek ten jest sprawdzany po każdym zakończeniu operacji i jeżeli jest spełniony, to detal jest usuwany z linii /pomija się realizację funkcji/5//.

Obliczanie wartości średnich w modelu - oprócz bieżącej charakterystyki systemu w czasie symulacji algorytm określa następujące wielkości końcowe:

- ilość detali wykonanych w linii: KB
- średnia wartość cyklu: $CS = \frac{TK-TP}{KB}$ /15/

- sumaryczny czas remontu stanowisk przy i-tej operacji:

$$STR_i = STR_i + HE_1 \quad /16/$$

- wskaźnik "pracy produkcyjnej" /współczynnik obciążenia/:

$$WPP = \frac{\sum X_i}{T} \quad /17/$$

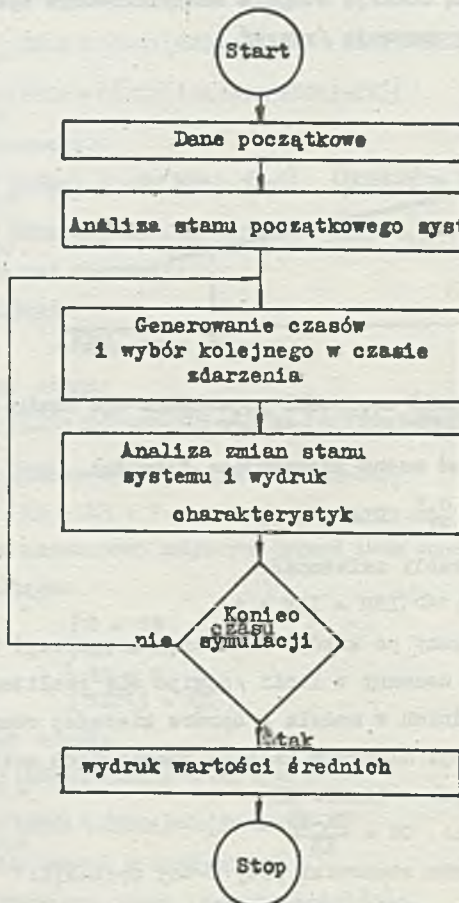
- średnia wartość zapasu międzyoperacyjnego:

$$SKOli = \frac{\sum KOLi}{K1}$$

/18/

4. Realizacja eksperymentu i uzyskiwane wyniki.

Przedstawiony w poprzednim punkcie model zastosowany został w algorytmie symulacji linii. Ogólną strukturę algorytmu przedstawia rys. 3.

Rys.3. Ogólna struktura algorytmu symulacji.

Algorytm ten zaprojektowany został w układzie "zdarzenie-zdarzenie". Po wczytaniu danych początkowych i analizie stanu początkowego systemu w każdym przebiegu symulacyjnym dokonywany jest opis stanu systemu dla kolejnego w czasie zdarzenia. Jako kryterium przerwania symulacji przyjęto czas symulacji. Algorytm opisany został w języku programowania FORTRAN i uruchomiony na EMC CYBER-72. Adekwatność modelu sprawdzono przez porównanie wartości średnich parametrów systemu uzyskiwanych z eksperymentu symulacyjnego z wartościami występującymi w systemie rzeczywistym. Przygotowany w ten sposób model zastosowany został do optymalizacji struktury /ilość stanowisk wykonujących tę samą operację/ i parametrów /cykl, zapasy międzyoperacyjne/ linii przepływowej. Celem optymalizacji było uzyskanie charakterystyki linii asynchronicznej zbliżonej do struktury synchronicznej. Realizowano to przez analizę modelową systemu dla różnych danych początkowych.

5. Wnioski końcowe.

Opisany algorytm zastosowany został do analizy i badań projektowych linii montażu kondensatorów oraz linii obróbki mechanicznej grzejników wodnych. Uzyskane wyniki były w pełni zadowalające. Mimo to należy zaznaczyć, że nie uwzględnia on opisu wielu zjawisk występujących w systemach rzeczywistych tego typu, a które w określonych warunkach mogą mieć istotny wpływ na uzyskiwane wyniki. W sytuacji takiej konieczne jest uzupełnienie opisu systemu.

LITERATURA

- [1] Bojarski W.W. : Wprowadzenie do oceny niezawodności działania układów technicznych. PWN, Warszawa 1975.
- [2] Cyklis J. Rusinek S. : Zu einigen Problemen der Simulation von Fertigungsstatten. Konf. Tage des Betriebsingenieurs. Karl-Marx-Stadt 1979.
- [3] Kołodziński E. Pietkiewicz T. : Adekwatność modeli symulacyjnych. Postępy Cybernetyki. Nr 2. 1978.
- [4] Marecki F. : Modelowanie cyfrowe procesu montażu silnika samochodu. Konf. Zastosowanie komputerów w przemyśle. Szczecin 1978.
- [5] Nosowski W. : Model symulacyjny produkcji rytmicznej. Przegląd Organizacji. Nr 1. 1974.

СИМУЛЯЦИЯ РАБОТЫ ПОТОЧНЫХ ЛИНИЙ С УЧЁТОМ НЕКОТОРЫХ ПОМЕХ

Резюме

В работе представлено математическую модель и принятую методику симуляции асинхронных, одноэземплярных поточных линий. Предлагаемая модель учитывает случайный характер событий выступающих в системе а также некоторые внутренние помехи (аварии) и ограничения (ёмкость междуоперационных складов).

THE SIMULATION OF THE ASSEMBLING WORKING LINES CONSIDERING SOME NOISES

Summary

In the paper a mathematical model and assumed method of simulation of non-balanced single item assambling line is presented. The proposed model considers random distribution of events which occur in a system and some internal noises (break-downs) as well as some restrictions (capacity of intertask stores).